

ÎNDRUMAR PENTRU REDACTAREA LUCRĂRII DE LICENȚĂ

la disciplinele
DREPT PENAL. PARTEA SPECIALĂ
și
CRIMINOLOGIE

Profesori coordonatori:

Prof. univ. dr. Valerian Cioclei – valerian.cioclei@drept.unibuc.ro
Conf. univ. dr. Cristina Rotaru-Radu – cristina.rotaru@drept.unibuc.ro
Conf. univ. dr. Bogdan Bulai – bogdan-nicolae.bulai@drept.unibuc.ro
Asist. univ. dr. Raluca Mocanu – raluca-ioana.mocanu@drept.unibuc.ro
Asist. univ. dr. Andra-Roxana Trandafir – andra-roxana.trandafir@drept.unibuc.ro

I. ALEGEREA TEMEI LUCRĂRII DE LICENȚĂ

- Tema lucrării de licență se propune de către student și se aprobă de profesorul coordonator.
- Tema trebuie să facă parte din cele cuprinse în tematica examenului de licență, publicată pe site-ul Facultății de Drept (în cazul disciplinei *Drept penal. Partea specială*) ori din cele predate în cadrul cursului de *Criminologie*. Prin excepție, se pot propune și alte teme. În acest caz, în vederea aprobării temei, studentul va trebui să argumenteze propunerea, să prezinte un proiect de plan și o bibliografie selectivă.

II. REDACTAREA PLANULUI LUCRĂRII

- Redactarea planului lucrării este prima etapă a elaborării lucrării. **Lucrarea nu va fi începută înainte de aprobarea planului de către profesorul coordonator.**
- Planul trebuie să cuprindă o introducere, un conținut structurat în capitole și concluziile.
- Capitolele se împart în secțiuni, iar secțiunile, dacă este nevoie, în paragrafe (numerotate §1, §2 etc.). Nu vor fi create alte sub-diviziuni ale lucrării.
- Între capitole, secțiuni și paragrafe trebuie să existe o legătură logică, astfel încât conținutul să reprezinte o structură bine încheiată.
- Problemele urmează să fie distribuite pe capitole, secțiuni și paragrafe în așa fel încât să rezulte o lucrare echilibrată.
- Se va urmări ca titlurile să nu coincidă cu titlul propriu-zis al lucrării.
- Planul NU se va schimba ulterior aprobării decât cu acordul profesorului coordonator.
- Un model de plan este prezentat în *Anexa nr. 1*.

III. STRUCTURA LUCRĂRII

1. Coperta

- Coperta lucrării va cuprinde următoarele informații:
 - denumirea instituției de învățământ (Universitatea din București);
 - denumirea facultății (Facultatea de Drept);
 - mențiunea "Lucrare de licență";
 - titlul academic, prenumele și numele profesorului coordonator;
 - numele și prenumele studentului;
 - disciplina la care se susține lucrarea de licență;
 - locul (București) și anul elaborării lucrării de licență.
- Pe copertă se trece și titlul lucrării de licență.
- Un model de copertă este prezentat în *Anexa nr. 2*.

2. Prima pagină

- Prima pagină a lucrării va relua informațiile de pe copertă, întocmai ca în *Anexa nr. 2*.

3. Cuprinsul (planul lucrării)

- După prima pagină a lucrării, se trece planul lucrării astfel cum a fost aprobat de profesorul coordonator, **cu indicarea paginilor corespunzătoare fiecărui titlu**.
- Se recomandă ca numerotarea paginilor să se facă în mod automat încă din momentul redactării lucrării, prin definirea, pentru fiecare titlu, a unor *Headings* din secțiunea *Home-Styles* a programului Word.
- Un model de cuprins este prezentat în *Anexa nr. 3*.

4. Conținutul lucrării

- *Marginile lucrării* – acestea vor fi de 2 cm (0.79”) în toate laturile paginii, care se setează în programul Word din *Page Layout – Page Setup - Margins*.
- *Număr de pagini* - conținutul lucrării (fără copertă, prima pagină, cuprins, anexe și bibliografie) trebuie să aibă minim 30 de pagini. Este recomandat ca lucrarea să nu depășească 40 de pagini.
- *Numerotare* – paginile se numerotează jos, centrat, începând cu pagina dedicată cuprinsului lucrării.
- *Aliniere* - toată lucrarea, inclusiv notele de subsol, se aliniază unitar la stânga și la dreapta (*Home-Justified*).
- *Font* - lucrarea se scrie cu fontul *Times New Roman*, mărimea 12, **utilizând diacriticele specifice limbii române**. Pentru a evita greșelile, lucrarea se scrie de la început cu diacritice.
- *Spațiere* – rândurile vor fi spațiate la 1,5 puncte. Între rânduri paragrafe nu se lasă spații (*Home-Paragraph – Spacing Before/After - Opt*). Fiecare paragraf începe cu alineat.
- În *Anexa nr. 4* este prezentat un model al unei pagini din lucrarea de licență.

A. Textul lucrării

- *Introducere* – în Introducere nu se face un rezumat al lucrării, aceasta fiind menită să-l introducă pe cititor în tema tratată, de la general la particular (de exemplu, de la Titlul din Codul penal din care face parte infracțiunea ce constituie tema lucrării, la infracțiunea în cauză).
- *Titluri* - acestea se pot scrie cu caractere cursive (*italic*) sau/și aldine (*bold*) și pot fi scrise cu majuscule, însă formatul lor va rămâne același (*Times New Roman 12*). Între titlul unui capitol și cel al unei secțiuni, precum și între titlul secțiunii și al paragrafelor trebuie să existe text (cel puțin câteva rânduri prin care se anunță ceea ce va fi tratat în capitolul, respectiv secțiunea respectivă). Prin urmare, în lucrare **nu pot apărea două titluri consecutive** (fără text între ele). Între titluri și text se lasă un singur rând.

- *Conținut* - într-o lucrare de drept penal nu vor exista decât, cel mult, minime considerații criminologice, așa cum într-o lucrare de criminologie nu vor exista analize de drept penal (schema unor infracțiuni ș.a.). Lucrarea trebuie să fie cursivă, iar nu schematică, astfel încât nu se vor fi folosi liniuțe, numerotări (altele decât titlurile), *bullets* etc. Nu se vor folosi nici caractere aldine (*bold*), cu excepția titlurilor și nu se va sublinia (*underline*). Orice evidențiere se va face prin folosirea caracterelor cursive (*italic*).
- *Citare* - orice citat din alte lucrări se scrie între ghilimele și cu caractere cursive (*italic*), fiind urmat de indicarea, în notă de subsol, a sursei bibliografice. Citatele nu se scriu direct, ci sunt introduse de fraze precum ”*așa cum s-a arătat în doctrină*”, ”*după cum s-a reținut în jurisprudență*” etc. Numele autorilor și numerele/anii hotărârilor se indică doar în notele de subsol.
- *Textele de lege* - se vor cita, în principiu, doar în notele de subsol. Denumirile uzuale sunt „Codul penal de la 1968”, respectiv „Codul penal” (nu se va folosi sintagma „Noul Cod penal”).
- *Jurisprudență* – NU se vor face capitole, secțiuni, paragrafe dedicate special practicii judiciare! Aceasta se va insera în cuprinsul lucrării, acolo unde ea este relevantă.

B. Notele de subsol

- Notele de subsol se numerează automat (*References – Insert footnote*), în continuare chiar dacă se trece la pagina următoare (1-n).
- Notele de subsol se scriu cu fontul *Times New Roman*, mărimea 11, iar rândurile vor fi spațiate la 1 punct.
- Între notele de subsol nu se lasă spații (*Home-Paragraph – Spacing Before/After - Opt*).
- La finalul fiecărei note de subsol, se pune punct.
- În notele de subsol, lucrările se citează astfel:
 - în cazul citării de tratate, cursuri, cărți etc. cu un singur autor:**
A se vedea V. Cioclei, *Manual de criminologie*, ediția 5, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 120.
 - în cazul citării de tratate, cursuri, cărți etc. cu doi autori:**
A se vedea F. Streteanu, R. Chiriță, *Răspunderea penală a persoanei juridice*, Ed. C.H. Beck, București, 2009, p. 57.
 - în cazul citării de tratate, cursuri, cărți etc. cu mai mult de doi autori:**
A se vedea V. Dongoroz (coord.), *Explicațiile teoretice și practice ale Codului penal român*, vol. II, Ed. Academiei, București, 1970, p. 100.
 - în cazul citării din articole, studii publicate în volume/culegeri de studii:**

A se vedea S. Milward, *Background Information on National Legal Systems: United Kingdom*, în H. Lepage, *Criminal Penalties in EU Member States' environmental law*, Final Report Associés conseils, 15 septembrie 2003, p. 130-151.

e) în cazul citării din articole, studii publicate în reviste de specialitate:

A se vedea A. R. Ilie, *Între „principiul specialității” și răspunderea penală generală a persoanei juridice. Privire asupra Proiectului noului Cod penal*, în *Curierul judiciar* nr. 4/2009, p. 253.

f) în cazul citării mai multor lucrări:

A se vedea V. Cioclei, *Manual de criminologie*, ediția 5, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 120; V. Dongoroz (coord.), *Explicațiile teoretice și practice ale Codului penal român*, vol. II, Ed. Academiei, București, 1970, p. 100.

g) în cazul citării unei lucrări scrise de un autor care a mai fost citat în lucrare cu o altă operă, se va scrie primul cuvânt ori, după caz, primele două-trei cuvinte din titlu, urmate de sintagma „cit. supra”:

A se vedea V. Cioclei, *Manual...*, cit. supra, p. 120.

sau

A se vedea V. Cioclei, *Manual de criminologie*, cit. supra, p. 120.

h) în cazul citării unor hotărâri din practica judiciară:

A se vedea Trib. București, Secția I penală, decizia nr. 234 din 18 ianuarie 2013, în *Săptămâna juridică* nr. 2/2013, p. 34.

i) în cazul citării unor informații preluate de pe paginile web:

A se vedea www.scj.ro, vizitat la 15 februarie 2013.

- În scopul facilitării procesului de redactare a aparatului critic se pot folosi anumite cuvinte care țin locul unor elemente caracteristice sursei citate sau concretizează anumite momente:

- *apud* (după) se folosește înaintea numelui autorului și operei de la care se preia un citat sau o informație deținută dintr-o lucrare care nu a fost consultată de student.

A se vedea L. Negrier-Dormont, <i>apud</i> V. Cioclei, <i>Manual de criminologie</i> , ediția 5, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 120.
--

- *op. cit.* (opera sau lucrarea citată), scris cu litere cursive, se folosește pentru înlocuirea titlului unei lucrări deja citate, trecându-se după prenumele și numele autorului.

¹ A se vedea V. Cioclei, <i>Manual de criminologie</i> , ediția 5, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 120.

...

³⁴ A se vedea V. Cioclei, *op. cit.*, p. 34.

- *ibidem* (în același loc), scris cu litere cursive, se folosește în cazul în care există trimitere succesivă (imediat următoare unei note de subsol) la aceeași lucrare, la același autor și aceeași pagină.

¹ A se vedea V. Cioclei, *Manual de criminologie*, ediția 5, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 120.

² *Ibidem.*

- *idem*, scris cu litere cursive, ține locul numelui autorului și al lucrării în cazurile în care se fac trimiteri succesive (imediat următoare unei note de subsol) la aceeași lucrare, dar la pagină diferită.

¹ A se vedea V. Cioclei, *Manual de criminologie*, ediția 5, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 120.

² *Idem*, p. 24.

- *loc. cit.* (locul citat) se utilizează în cazurile în care se face trimitere la două articole diferite, preluate din aceeași culegere de studii și citate succesiv;

¹ A se vedea A. R. Ilie, *Între „principiul specialității” și răspunderea penală generală a persoanei juridice. Privire asupra Proiectului noului Cod penal*, în *Curierul judiciar* nr. 4/2009, p. 253.

....

³⁴ A se vedea A. R. Ilie, *loc. cit.*, p. 254.

- **Vor fi citate în notele de subsol numai lucrările efectiv consultate.** Pentru ideile citite în alte lucrări, se va folosi numele autorului și opera citată, urmate de sintagma „*apud*”, potrivit celor de mai sus.

5. Anexe

- În cazul în care există tabele, figuri sau, eventual, studii de caz (la disciplina *Criminologie*), acestea se trec în anexe, se numerotează și au denumiri.
- Anexele nu sunt obligatorii.
- Nu se vor trece în anexă hotărâri din practică judiciară, rezumate ale acestora ori legislație.

6. Bibliografia

- Structura bibliografiei și un model al acesteia sunt prezentate în **Anexa nr. 6**.
- Secțiunile I-III din Anexă sunt obligatorii. Subliniem că este necesar ca lucrarea să conțină cel puțin 5-6 articole relevante pentru subiectul tratat.

- În bibliografie se citează doar ceea ce este citat în notele de subsol și toate sursele citate în notele de subsol trebuie să se regăsească în bibliografie.
- Autorii se trec în ordine alfabetică, în ordinea numelui, urmat de inițiala prenumelui.
- Paginile din lucrările citate în notele de subsol nu se menționează în bibliografie.
- Jurisprudența se trece în ordinea descrescătoare a instanțelor (ex. I.C.C.J., Curți de Apel etc.), iar în cadrul acestor categorii, în ordine invers cronologică.
- Legislația NU se trece în bibliografie!

IV. VERIFICAREA LUCRĂRII DE CĂTRE COORDONATOR

- Lucrarea **completă** se depune la profesorul coordonator cel târziu la data de 1 aprilie, în format scris ori pe cale electronică, potrivit celor comunicate de profesor.
- Nu se vor trimite părți din lucrare (capitole, secțiuni etc.), lucrări incomplete, lucrări care nu sunt scrise cu diacritice, lucrări care nu cuprind bibliografia, lucrări fără notele de subsol etc.

V. DEPUNEREA LUCRĂRII

- Este recomandat ca lucrarea să fie îndosariată cu inele din plastic. Din rațiuni ecologice, este de evitat îndosărierea cu copertă de carton.
- În vederea depunerii, lucrarea se prindează pe o singură foaie.

CERCETAREA CRIMINOLOGICĂ

- PLAN -

INTRODUCERE

CAPITOLUL I. OBIECTUL CERCETĂRII CRIMINOLOGICE

Secțiunea I. Fenomenul criminal – un prim obiect al cercetării criminologice

- §1. Crima
- §2. Criminalul
- §3. Criminalitatea

Secțiunea a II-a. Practica anticriminală – al doilea obiect al cercetării criminologice

- §1. Dublul caracter al cercetării criminologice
- §2. Conținutul practicii anticriminale

CAPITOLUL AL II-LEA. MODALITĂȚI DE CUNOAȘTERE, PROCEDEE, FINALITATE ÎN CERCETAREA CRIMINOLOGICĂ

Secțiunea I. Modalități de cunoaștere în cercetarea criminologică

- §1. Cunoașterea descriptivă
- §2. Cunoașterea cauzală
- §3. Cunoașterea dinamică
- §4. Cunoașterea axiologică

Secțiunea a II-a. Procedee în cercetarea criminologică

- §1. Metode
- §2. Tehnici

Secțiunea a III-a. Finalitatea cercetării criminologice

- §1. Scopul cercetării criminologice
- §2. Funcțiile cercetării criminologice

CAPITOLUL AL III-LEA. DEFINIREA CRIMINOLOGIEI

Secțiunea I. Domeniul criminologiei

- §1. Dreptul penal și criminologia
- §2. Politica anticriminală și criminologia
- §3. Controlul fenomenului criminal

Secțiunea a II-a. Definiția criminologiei

CONCLUZII

Anexa nr. 2. Modelul copertei lucrării de licență (identică cu prima pagină a lucrării)

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE DREPT

LUCRARE DE LICENȚĂ

la disciplina
CRIMINOLOGIE

cu titlul
CERCETAREA CRIMINOLOGICĂ

Coordonator:
Prof. univ. dr. Valerian Cioclei

Absolvent:
Maria Popescu

București
2016

CUPRINS

INTRODUCERE	1
CAPITOLUL I. OBIECTUL CERCETĂRII CRIMINOLOGICE	2
Secțiunea I. Fenomenul criminal – un prim obiect al cercetării criminologice	2
§1. Crima	3
§2. Criminalul	4
§3. Criminalitatea	6
Secțiunea a II-a. Practica anticriminală – al doilea obiect al cercetării criminologice.....	7
§1. Dublul caracter al cercetării criminologice.....	7
§2. Conținutul practicii anticriminale.....	9
CAPITOLUL AL II-LEA. MODALITĂȚI DE CUNOAȘTERE, PROCEDEE, FINALITATE ÎN CERCETAREA CRIMINOLOGICĂ.....	12
Secțiunea I. Modalități de cunoaștere în cercetarea criminologică.....	12
§1. Cunoașterea descriptivă.....	13
§2. Cunoașterea cauzală.....	15
§3. Cunoașterea dinamică.....	17
§4. Cunoașterea axiologică.....	20
Secțiunea a II-a. Procedee în cercetarea criminologică.....	24
§1. Metode.....	24
§2. Tehnici.....	27
Secțiunea a III-a. Finalitatea cercetării criminologice	30
§1. Scopul cercetării criminologice.....	32
§2. Funcțiile cercetării criminologice.....	33
CAPITOLUL AL III-LEA. DEFINIREA CRIMINOLOGIEI.....	35
Secțiunea I. Domeniul criminologiei.....	35
§1. Dreptul penal și criminologia.....	36
§2. Politica anticriminală și criminologia.....	37
§3. Controlul fenomenului criminal.....	38
Secțiunea a II-a. Definiția criminologiei.....	39
CONCLUZII.....	41
BIBLIOGRAFIE	43

CAPITOLUL AL II-LEA. CÂMPUL DE APLICARE MATERIAL: INFRACTIUNILE CARE POT FI RETINUTE ÎN SARCINA UNEI PERSOANE JURIDICE

Cea de-a doua componentă a câmpului de aplicare a răspunderii penale a persoanelor juridice are în vedere infracțiunile care pot fi reținute în sarcina acestor entități. Pentru rezolvarea acestei probleme, vom porni de la analiza principiului specialității răspunderii penale a persoanei juridice, inițial reținut de legiuitorul român, precum și în legislațiile altor state (**Secțiunea I**) pentru ca, determinându-i imperfecțiunile, să ajungem la expunerea soluției răspunderii generale și a consecințelor acesteia asupra persoanelor juridice responsabile (**Secțiunea a II-a**).

Secțiunea I. Principiul specialității răspunderii penale a persoanei juridice

Mai multe argumente au fost exprimate în favoarea principiului specialității răspunderii penale a persoanei juridice (§1), însă inconsecvențele cauzate de o asemenea abordare a problemei în discuție sunt ușor de observat (§2).

§1. Argumentele formulate în favoarea principiului specialității răspunderii penale a persoanei juridice

Un prim argument în favoarea principiului specialității răspunderii penale a persoanei juridice ține de însăși natura diferitelor infracțiuni prevăzute de lege, care ar fi imposibil de reținut în sarcina unei persoane juridice, avându-se în vedere particularitatea acestor entități, care nu sunt ființe „*din carne și sânge*”¹. Exemplele cele mai relevante sunt reprezentate de infracțiunile de omor, loviri sau alte violențe, viol, incest, bigamie, adulter, abandon de familie, dezertare.

O altă justificare a principiului specialității este legată de latura subiectivă a infracțiunii. S-a apreciat în acest sens că infracțiunile care se săvârșesc doar cu intenție nu pot rezulta decât din fapte ale persoanelor fizice, „*singurele dotate cu conștiință și voință*”, spre deosebire de infracțiunile care pot fi comise și din culpă, în cazul cărora nimic nu se opune să poată fi reținute și în sarcina persoanelor juridice².

¹ A se vedea B. Bouloc, *La responsabilité pénale des personnes morales*, Dalloz, Paris, 1993, p. 291.

² A se vedea M.-L. Rassat, *Droit pénal général*, 2e éd., Ellipses, 2006, p. 470.

BIBLIOGRAFIE

I. TRATATE, CURSURI, MONOGRAFII

1. Bulai, C. *Drept penal. Vol. III. Răspunderea penală. Sancțiunile în dreptul penal*, Tipografia Universității București, 1982.
2. Bulai, C. (coord.), *Instituții de drept penal. Curs selectiv pentru examenul de licență 2008-2009*, Trei, București, 2008.
3. Buzea, N., *Infrațiunea penală și culpabilitatea*, Ed. S. Solomon, Alba Iulia, 1944.
4. Rotaru, C., *Fundamentul pedepsei. Teorii moderne*, Ed. C. H. BECK, București, 2006.

II. ARTICOLE, STUDII DE SPECIALITATE ȘI NOTE DE JURISPRUDENȚĂ

1. Balaban, C., *Persoana juridică, subiect al infracțiunii*, R.D.P. nr. 2 /2002.
2. Brudariu, D. A., *Răspunderea penală a persoanei juridice*, R.D.P.nr. 9/1996.
3. Cioclei, V., *Aspecte privind logica pedepselor în noul proiect de Cod penal, în Critica rațiunii penale. Studii de criminologie juridică și drept penal*, Ed. C.H. Beck, București, 2009.

III. JURISPRUDENȚĂ

1. C. Ap. Iași, decizia penală nr. 69 din 28 ianuarie 2010, cu notă de A.R. ILIE, C.J. nr.12/2010
2. C. Ap. Ploiești, secția penală și pentru minori și familie, decizia din 22 februarie 2011, nepublicată

IV. SITE-URI INTERNET

Înalta Curte de Casație și Justiție – www.scj.ro

V. ALTE SURSE

Academia Română, Institutul de Lingvistică “Iorgu Iordan”, *Dicționarul explicativ al limbii române*, Univers Enciclopedic, București, 1998